

Ona yurtning - oltin beshiging

TONG yulduzi

№ 25
(66462)

2004 yil
21 iyun - 27 iyun

Gazeta 1929 yil
1 avgustdan chiqa
boshlagan

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:

O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOY HARAKATI.

27 IYUN - MATBUOT VA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI XODIMLARI KUNI

USTOZLARIMNI QUTLAYMAN

Har bir bolaning o'z qiziqishi, oldiga qo'ygan maqsadi bo'ladi. Jumladan, mening ham. Maqola va xabarlar yozishga juda qiziqaman, kelajakda jurnalist bo'lishni orzulayman. Buning uchun esa hozirdanoq harakat qilyapman. Sevimli gazetamiz «Tong yulduzi» qoshida faoliyat ko'rsatayotgan «Istiqlol umidlari» to'garagiga muntazam qatnab, ustozlarimdan saboq olyapman. Tengdoshlarim hayotidan yozilgan bir necha maqola va xabarlarim gazeta yuzini ko'rishga ham ulgurdi. Tahririyatda mehnat qilayotgan jurnalist aka-opalarimga juda havasim keladi. Ulg'aygach, ulardek ijodkor bo'lsam deyman.

Tabrik

Hademay «O'zbekiston Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni»ni keng tantana qilamiz. Fursatdan foydalanib, qadrdonim «Tong yulduzi»da mehnat qilayotgan barcha jurnalist aka-opalarimni o'zim kabi ijodkor bolalar nomidan muborakbod etaman.

Mashaqqatli, ammo sharaflı ishlarida muvaffaqiyatlar tilab qolaman.

Dilshod IMOMOV,
Poytaxtdagi 316 - maktabning
8 - «V» sinf o'quvchisi.

Orzu

JURNALIST BO'LMOQCHIMAN

Yozgi ta'til kunlarimiz ayni qizg'in pallada. Kimlardir oromgohlarda, boshqalar qishloqdagi buva va buyijonlarinikida, yana kimlardir o'z uylarida, ota-onalari bag'rida miriqib dam olishyapti. Qiziqarli, quvnoq taassurotlarga boy bo'lgan yoz fasli yangi-yangi do'stlar orttirish uchun ham qulay fursat hisoblanadi. Mening ta'til kunlarim Andijon shahrida o'tyapti. Jurnalistika, maqola va xabarlar yozishga qiziqqanim bois, yangi-yangi mavzularda ijod qilayapman. Yozganlarimni «Tong yulduzi»ga jo'natyapman. Yana shu yerdagi «Andijonnoma», «Paxtakor», «Umid» tahririyatlariga ham olib boryapman. Bundan tashqari, maktab davrida o'qiy olmagan badiiy kitoblarimni xarid qilib, mutolaa qilayapman.

Bo'lajak jurnalist ko'p narsani bilishi, bilimi kuchli, fikrlash doirasi juda keng bo'lishi lozim-da axir. Bo'sh vaqtlarimda oyijonimga uy yumushlarida yordam beryapman. Turli shirinliklar pishirishni ham o'rganib oldim. Bir so'z bilan aytganda, yozgi ta'tilni maroq bilan o'tkazayapman.

Dilnavoz
O'RINBOYEVA,
jamoatchi muxbir.

Faxr

Men bir necha yillardan buyon tumanimizdagi 38 - maktab o'quvchilariga ta'lim berib kelaman. Har yili sevimli nashrimiz «Tong yulduzi»ga obuna bo'lamiz. Gazetada chop etilayotgan maqolalar, she'rlar va maktab o'quvchilariga hayotiga oid maqolalarni qiziqib o'qiyamiz, ularni o'quvchilarim bilan muhokama qilamiz. Shu o'rinda sizlarni ham maktabimizda olib borilayotgan ishlar va yangiliklar bilan tanishtirmoqchiman.

Maktabimizga o'quvchilar 5 - sinfga sinov imtihonlari asosida qabul qilinadilar. Yuqori natijaga erishgan o'quvchilar: «Iqtidorlilar», qolganlari «Iste'dodli»lar deb

SHOGIRDLARIM KAMOLI

Iqtidorlilar ataladilar. Iqtidorlilar fanlarga chuqurlashtirib o'qitiladilar. Iste'dodlilar esa kasb-hunarga yo'naltirib o'qitiladilar. Muntazam faoliyat ko'rsatayotgan turli to'garaklar bolajonlar ixtiyorida. To'garaklar natijalarini aniqlash maqsadida o'quv yili yakunida turli yo'nalishlar bo'yicha «Yosh ijodkor» ko'rik-tanlovi bo'lib o'tadi. Unda o'quvchilar raqs, qo'shiq, duradgorlik, kashtachilik, she'r yozish, badiiy o'qish turlari bo'yicha bellashadilar. G'oliblar aniqlanib, munosib sovg'alar bilan taqdirlanadilar. Bu yilgi tanlov natijalariga ko'ra «Yosh shoir» yo'nalishi bo'yicha 5-sinf o'quvchisi Manzura Xolmatova g'olib chiqdi.

Farzand kamoli ota-ona uchun qanchalar quvonchli bo'lsa, shogirdlar yutug'i biz ustozlar uchun ham shunchalar azizdir. Shunday ekan, Manzura singari umidli shogirdlarimizga omadlar tilab qolamiz.

Shahrobod MADAMINOVA,
Farg'ona viloyati, Oltiariq tumanidagi 38 - maktab o'qituvchisi.

«SHUNDAY GAZETA HAM BORMI?»

Men «Tong yulduzi»ning ashaddiy muxlisiman. Uning har bir sonini maroq bilan o'qib chiqaman-da, avaylab saqlab qo'yaman. Ularni dugonalaringa beraman. Keyin esa o'z fikr-mulohazalarimiz bilan o'rtoqlashamiz. Bahsga chorlovchi maqolalarni birgalikda muhokama qilamiz...

Yaqinda gazetaning yangi sonini olish uchun bir necha do'konlarni aylanib chiqdim, hech birida yo'q ekan. Kayfiyatim tushib ketganini ko'rgan buvim menga yordam qilmoqchi bo'lib, shahrimizdagi bir necha aloqa bo'limlariga qo'ng'iroq qildilar. O'zini Sobir Rahimov tumanidagi 2-aloqa bo'limi boshlig'i deb tanishtirgan odamdan: «Bu gazeta hech qayerda sotilmaydi. Faqat obunachilarga tarqatiladi. Bu gazetani topishda sizga yordam berolmaymiz. Atigi 6 kishi obuna bo'lgan. Gazetani o'shalarga tarqatishimiz kerak», degan javobni oldik. Bu gapni eshitib hayron bo'lib qoldim.

So'rab-surishtirsam, bu aloqa bo'limiga qarashli 8 ta maktab borekan. 8 ta maktabda o'rtacha ming nafardan o'quvchi o'qisa, 8 ming o'quvchi bo'ladi. Demak, shuncha o'quvchidan atigi olti nafari gazetaga obuna bo'lgan ekan-da?!

Kattalar «Bolalar bizning kelajagimiz», «Kelajagimiz farzandlarimiz qo'lida» deya bong urishadi. O'zingiz o'ylab ko'ring, bola gazeta o'qimasa, mustaqil fikrlay olmasa, bilimi, dunyoqarashi tor bo'lsa, u qanday qilib komil inson bo'la oladi?

Oyimning aytishlaricha, bundan 20-30 yillar avval «Lenin uchquni» nomi bilan chop etilgan «Tong yulduzi»mizning obunachilari soni juda ko'p bo'lgan ekan. Har bir sinfning 80-90 foiz o'quvchilari ana shu gazetaning muxlisi bo'lishgan ekan. Ana shu gazetani o'qib ulg'aygan ota-onalarimiz farzandlariga nisbatan nega bunchalik befarq bo'lib qolishdi? Nahotki har bir sinfga bittadan gazetaga obuna qildirishga ham qurblari yetmasa? Farzandlari uchun muzqaymoqqa yoki saqichga

pul topishadi-yu, ular ma'naviyatini boyituvchi gazetaga pul topib bera olishmaydi. Bu narsaga ayrim ustozlarimizning loqaydliliklari ham sabab bo'lmayotganmikin? Sakkiz yillik ish tajribasiga ega bir o'qituvchi bilan suhbatlash-ganimda, bunday gazeta borligini endi eshitib turibman deya qo'limdan gazetani olib hayrat bilan tomosha qilganini qanday baholash mumkin?

Ushbu maqolamni barcha tumanlar Xalq ta'limi bo'limi xodimlari, maktab direktorlari, sinf rahbarlari hamda ota-onalarimiz o'qib chiqishlarini istardim. Shoyad, undan to'g'ri xulosa chiqarib, gazeta obunasiga jiddiyroq e'tibor berishsa.

Nargizaxon SAYDULLAYEVA,

Akmal Ikromov tumanidagi 296 - o'rta maktabning 6 - «M» sinf o'quvchisi.

Toshkent tumanidagi Sobir Rahimov jamoa xo'jaligida joylashgan bizning Oybek nomli mahallamizda maktab qurilmish, degan xushxabarning tarqalganiga ham 5 yildan oshib ketdi. O'sha paytda 1- sinfga qadam qo'ygan bolalar 5- sinfni

goh transportda, goho yayov qatnashadi. Bu maktabning bag'ri kengligini qarangi, 1200 o'quvchiga mo'ljallangan bo'lsa-da, unda 2500 nafar o'quvchi tahsil olmoqda. Ana sizga maktab sharoiti. Ayniqsa, mashinalar serqatnov katta yo'lni kesib o'tadigan kichkintoylarning ota-onalari ular maktabdan

Kattalar,
e'tibor
bering!

BUG'DOY KERAKMI YO MAKTAB?

tamomlashdi. Maktab uchun ajratilgan yer maydoni bor, loyiha ham tayyor, lekin qurilishdan hamon darak yo'q. Ikki yilcha mahallaning axlatxonasiga aylangan yer maydonini ko'rib xunob bo'lgan xo'jalik boshqaruvchisi bu yerga o'tgan yili pomidor ektirgan edi. Bu yil esa bug'doy ekib qo'yishdi. Mahallamiz bolalari ikki kilometrcha olisda joylashgan maktabga

qaytgunlaricha yurak hovuchlab o'tirishadi. Qadrdonim «Tong yulduzi!» Maktab qurilishini paysalga solayotgan amakijon-larimizni uyqudan uyg'otib qo'ysang juda yaxshi ish bo'lardi-da. Zora, qurilishga mas'ul amakijonlarimiz lanjlik, loqaydlik kasalidan qutilishsa.

«Oybek» nomli mahalla o'quvchilarining so'zlarini oqqa ko'chiruvchi:

Nuriddin HAYDAROV.

ENDI ERTA TURAMAN

Kichkintoy Temurbek birinchi sinfni zo'rg'a tamomladi. Nega, deysizmi? Chunki u ertalab barvaqt turishni yomon ko'rar, uyqudan ko'zini ochgisi kelmasdi. Bir kuni u oyisi bilan ayvonda o'tirganida, osmonda bir narsa lipillagandek bo'ldi.

-Bu nima? -deb so'radi Temurbek qiziqib.

-Bu-mi, raketa. U osmondagi yulduzlarni, oydag'i o'zgarishlarni, tabiat hodisalarini kuzatib, bizga sun'iy yo'ldoshlar orqali ma'lumotlar yuboradi, tushuntirdi onasi.

-Uni insonlar yaratganmi?

-Albatta. Bu narsalarning barchasi olimlarning zakovati, aql-idroki mahsulidir. Agar kimki bilim olib, ko'p kitob o'qisa,

barvaqt turib badantarbiya qilsa, darslarga kechikmay borsa, albatta ana shunday olimlik darajasiga yetib boradi...

Onasining gaplari Temurbekni o'ylantirib qo'ydi.

-Endi men ham barvaqt turaman, badantarbiya qilib, ko'p kitob o'qiyman. Kelajakda esa uchuvchi bo'laman. Bu mening o'g'il bola so'zim,-dedi ko'zlari chaq nab.

Uning bu gaplarini eshitgan onaning ko'zlariga yosh keldi, o'g'ilchasining mittigina yuragida nish urayotgan ulkan orzusidan ichidan quvonib, peshonasidan o'pib qo'ydi.

Amirbek ODAMBOYEV,
Xorazm viloyati,
Xazorasp tumanidagi
4-sonli «Go'zal» nomli
bog'cha-maktab
majmuasining
2-«A» sinf o'quvchisi.

Har bir o'g'il bolaning ko'nglidagi pok tuyg'u vatan oldidagi o'z yigitlik burchini siddiqdildan ado etishdir. Yiliga ikki marta bahor va kuz oylarida ularni harbiy xizmatga chaqirib boshlanadi. Harbiy xizmatga borgan va ma'lum bir sababga ko'ra xizmatni o'tamagan yigit o'rtasida farq bormi, degan savol tug'ilishi tabiiy. Albatta katta farq

ASKAR BO'LMAGAN YIGITLAR...

bor. Mahallamizda yonma-yon turadigan qo'shniy yaqinda harbiy xizmatdan qaytdi. Uning yurish-turishi tamoman o'zgargan, sermulohaza gaplarini eshitib hayron qoldim. Kattani katta, kichikni kichik deya hurmatini joyiga qo'yishini ko'rib rosa xursand bo'ldim. Eng asosiysi, hayotning o'nqir-cho'nqir yo'llarini ozgina bo'lsa-da his qilganligi, ota-onasining qadriga yetayotganligini ko'rib qarindoshlari ham quvonishmoqda. Yigit kishi uchun zarur hislat oriyat, o'z so'zini ustidan chiqish, odamiylikdir. Demak, harbiy xizmatni o'tayotgan askarlar har tomonlama tarbiyalanadilar.

Axrur AHMEDOV,

O'ZMU jurnalistika fakultetining 1- bosqich talabasi.

M E H R I N G I Z N I D A R I G ' T U T M A N G

kulgusini eshitganda bir bo'lasan kishi. Hayot ishdan charchaganingizda boqing. Bu beg'ubor, quvlik, nimalarning aksini

shundaymi? Lekin hammasida mehrga tashnalikni kuzatish qarichi bilan o'lgaganidek, yurgan ayrim bemehr kimsalar ham kelmaydi) o'z uylariga topshirmoqdalar. ko'zlariga, iztirobli, nigohlariga yuraklari qanday bardosh berar mitti yurakchalardagi ummon-orzularning sarob bo'lishiga bo'layotganliklarini o'zlari Tashlab ketishar ekan, nima dunyoga keltirishdi ularni? Bu javobsiz savollar Mehribonlik tarbiya topayotgan bolajonlarni o'ylantirsa kerak. Bunday farzandlar puxta bilim olib, komil inson bo'lib yetishishar. Lekin o'shanda o'z ota-

onalarni kechira olarmikanlar?

Istardimki, dunyodagi barcha bolalar o'z mehribon ota-onalari bag'rida ulg'ayishsa. «Ota», «ona» degan so'zlarni aytish ularga armon bo'lmasin.

Durdona
TO'YCHIYEVA,
Toshkent viloyati,
Ohangaron tumani,
Sanam qishlog'i.

TILLOLARDAN HAM AFZAL

...Qadim zamonda bir badavlat shoh bo'lgan ekan. Uning xazinasida duru javohirlar, inju va zumradlar qalashib yotar ekan. Lekin podshoh bu xazinalarni ko'rib, sira ham zavqlanmas ekan. Negadir nuqul ularni ko'rganda xomush tortib qolarkan. Bir kuni shoh vaziru fuzalolarini yig'ib: «Saroyimda shuncha boyligim bor, lekin negadir ulardan nur yog'ilmaydi. Kimda kim mening koshonamga nur bag'ishlasa, o'shanga bo'yi barobar oltin tuhfa etaman»,-debdi.

Vazirlar roppa-rosa uch tunu kun bosh qotirishib, saroyga nima ziyo keltirishi haqida oylashibdi. Shunda bosh vazir qishloq chekkasidagi keksa donishmandni saroyga chorlabdi.

Podshoga ro'baro' kelgan donishmand: «Shohim, duru javohirlaringizga xudo qut-baraka bersin. Yurtimizning yaxshi kunlariga buyursin. Davlatingiz bundanam ziyoda bo'lsin. Agar siz koshonangizda nur taralishini, farzandlaringiz boy-badavlat, oqilu dono bo'lishlarini istasangiz, xaziningizdagi oltinlarning ma'lum qismiga kitob oling, saroyga

fayz, qalbga nur bag'ishlaydigan narsa - kitobdir»,- debdi.

Podshoh keksa donishmandga cheksiz tillo, zumradlar hadya etib, shu zahoti saroyidan bitta xonani kitoblar uchun bo'shatibdi. Bo'sh bo'lgan vaqtlarida u yerga keltirilgan kitoblarni o'qib, ko'ngli yorishibdi. Shunday qilib, saroy n u r x o n a g a aylanibdi...

Qissadan hissa shuki, kitob-hayotimizga nur-ziyo baxsh etadi. Yaqinda «Ijod dunyosi» nashriyot uyi tengdoshingiz S a d o q a t D a d a y e v a n i n g «Kiprikdagi sog'inch» nomli kitobini bosmadan chiqardi. Sadoqat Parkent tumanidagi 1-o'rta maktabning 9-sinfini bitirdi. Orzulari bir olam bu qizaloq tahririyatimiz qoshidagi «Istiqlol umidlari» to'garaging faol a'zolaridan biri. Sadoqatning birinchi kitobiga Bosh muharririmiz «Respublikada xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi» unvoni sohibasi, taniqli shoira Umida Abduazimova oq yo'l tilagan.

Atoqli shoir Muhammad Yusuf tavalludining 50 yillik yubileyiga bag'ishlangan bu kitobdan Sadoqatning Vatanga, millatga, ona- yurtga, she'riyatga, adabiyot va ilm-ma'rifatga, tabiatga va ota-onaga, yoru birodarlariga bo'lgan samimiy sadoqati, muhabbati, beqiyos orzu istaklari aks etgan sara she'rlari, publitsistik maqolalari va qissalari joy olgan.

Sadoqat Dadayeva o'zi tug'ilib o'sgan Parkent tumani haqida to'lqinlanib yozadi:

*Onalari yopib shirmoy non,
Mehmon kutar yozib dasturxon.
Otalari mehnatkashu marv,
Yurtim, deya kuydiradi jon.*

*Cholqol nadur Pomirga qadar,
Nasibasi yastanib yolar.
Qizil tog'i ma'danlar bersa,
Uzumlari dunyoni boqar.*

*Ana shunday Parkent degan joy,
Kamlarinu sahovatga boy.
Yigillari olaga quvral,
Hur qizlari xuddi Barchinoy...*

Uning his-hayajon to'la she'rlari bilan esa kitobchani o'qiganingizdan so'ng tanishasiz. Sadoqatning kelajakdagi niyatlari juda katta. Biz uning birinchi kitobi bilan tabriklab, barcha ezgu niyatlari amalga oshishini tilab qolamiz.

Ozoda TURSUNBOYEVA.

Kitob javoningizga

MUHAMMADDA IKKI DIE BOR

*(Muhammad YUSUFga)
Muhammadadda ikki jon bor,
Biri - Vatan, biri - millat.
Muhammadadda ikki sha'n bor,
Biri - g'urur, biri - shavkat.*

*Muhammadadda ikki xayol,
Biri - mahzun, biri - quvonch.
Muhammadadda ikki o'y bor,
Biri - tinchlik, biri - ishonch.*

*Muhammadning ikki umri,
Biri - qizi, biri - she'ri.
Muhammadadda ikki do'st bor,
Biri - yori, biri - tulpor.*

*Muhammadadda ming shogird bor,
Biri - nomard, biri - maraddir.
Muhammadning uch qizi bor,
Vana biri - Sadoqatdir.*

Sadoqat DADAYEVA.

Ko'pchilikning nazariga tushishga, 7 yoshdan 70 yoshgacha bo'lgan radio tinglovchilarning sevimli to'lqiniga aylanishga ulgurgan «Yoshlar» radiosi 6 yoshga to'ldi. Bu to'lqinning muxlislar didiga mos tushishida boshlovchilarning ham xizmatlari katta albatta. «Yoshlar»ning tug'ilgan kuni, shuningdek, matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari bayrami munosabati bilan radioto'lqinning jonkuyar boshlovchilaridan biri Oktabr Mansurov bilan suhbatda bo'ldik:

-«Yoshlar» to'lqini haqida gap ketganda ko'z oldimizda uning boshqa boshlovchilari qatori sizning siymoingiz ham namoyon bo'ladi. Mashhurlikka erishishingizga intilishlaringiz sababmi yoki omad?

-Avvalambor men hali o'zimni mashhur hisoblamayman. Nimagaki erishgan bo'lsam, intilishlarim tufayli deb bilaman. Mashhurlikka kelsak, buning uchun hali juda ko'p mehnat qilishim,

intilishim lozim deb o'ylayman. «Intilganga tole yor» deb bejiz aytilmagan-ku axir.

-Ismingizning tarixi haqida gapirib bering.

ko'pchilikni qiziqtiradi.

-Jizzaxdagi Oktabr (Hozirgi Zafarobod) tumani tashkil qilingan kunda tug'ilganman. Betakrorlikni yoqtirgan ota-onam shunday ism berishgan. Ko'pchilik meni oktabr oyida

tug'ilgan bo'lsa kerak, deb o'ylashadi.

-Kasbingizning qiyinchiliklari

olishlari uchun xizmat qilishadi. Biz esa tinglovchiga nafaqat madaniy hordiq, bizni tinglashi barobarida biror ma'lumot berishga, yangilikdan boxabar qilishga, biror narsa o'rgatishga harakat qilamiz. Xususiy to'lqinlarning asosi «Yoshlar»dir. Bizda avval aytilgan gaplar, ma'lumotlar ularning efrida endi yangramoqda. Bizning aytgan har bir so'zimiz tinglovchining diqqat-markazida bo'ladi, ular bizdan nimadir o'griha harakat qilishadi. Shuning uchun ham biz ma'naviy va ma'rifiy dasturlarni ko'proq tayyorlashga intilamiz. Xususiy to'lqinlarda esa asosiy e'tibor tinglovchi diqqatini jalb qilishga qaratiladi.

-Xususiy radioto'lqinlariga munosabatingiz?

-Ularning ham o'z yo'nalishi bor. Tinglovchilarning dam

olishlari uchun xizmat qilishadi. Biz esa tinglovchiga nafaqat madaniy hordiq, bizni tinglashi barobarida biror ma'lumot

berishga, yangilikdan boxabar qilishga, biror narsa o'rgatishga harakat qilamiz. Xususiy to'lqinlarning asosi «Yoshlar»dir. Bizda avval aytilgan gaplar, ma'lumotlar ularning efrida endi yangramoqda.

Bizning aytgan har bir so'zimiz tinglovchining diqqat-markazida bo'ladi, ular bizdan nimadir o'griha harakat qilishadi. Shuning uchun ham biz ma'naviy va ma'rifiy dasturlarni ko'proq tayyorlashga intilamiz. Xususiy to'lqinlarda esa asosiy e'tibor tinglovchi diqqatini jalb qilishga qaratiladi.

-Xususiy radioto'lqinlar boshlovchilari bilan munosabatingiz qanday?

-Yaxshi. Bayramlarda uchrashib qolamiz. Lekin u qadar qalin do'st emasmiz. Ushbu to'lqinlarga meni ham

taklif qilishgan. Lekin meni «Oktabr» qilib tinglovchilarga tanitgan qadrdomim «Yoshlar»dan aslo ketmayman. Axir «Bir kun tuz totgan yeringga yuz kun salom ber», deb bejiz aytilmagan-ku..

-Bolajonlar orasida siz kabi o'z fikriga, aytar so'ziga ega hozirjavob va zukko boshlovchi bo'lishni orzulaganlar qancha. Ularga tilaklaringiz.

-Biz ham kimlargadir havas qilib, ularga o'xshashga intilib yashaymiz. Hasadmas, havas bilan yashagan insonning barcha niyatlari ijobat bo'lishiga kabi o'z fikriga, aytar so'ziga ega hozirjavob va zukko boshlovchi bo'lishni orzulaganlar qancha. Ularga tilaklaringiz.

-Oktabr aka, fursatdan foydalanib, sizni va siz orqali barcha jurnalist aka va opalarimizni ayyomingiz bilan muborakbod etamiz. Sizdan yanada qiziqarli va mazmunli eshittirishlar, radioo'yinlar kutib qolamiz.

Durdona AVAZOVA suhbatlashdi.

Siz kutgan ucharshuv

«HAVAS BILAN YASHAMOQ KERAK»

XOR QILDIRIB QO'YMAYMIZ

Yovuzlik, qo'poruvchilik, vayronagarchilik kabi salbiy illatlarni o'zida mujassam qilgan terrorism xavfi barcha tinch, farovon yurtlar qatori bizning mustaqil yurtimizga ham tahdid solmoqda. Yaqinda yurtimizda sodir etilgan terrorchilik harakatlari buni yana bir bor isbotladi. Bunday qabih niyatli kishilarga qarshi kurashish nafaqat posbonlarimizning, balki har birimizning vazifamiz ekanligini, o'z uyimizni o'zimiz asrashimiz lozimligini anglab yetdik. Har birimiz o'z xonadonimiz, mahallamiz, maktabimiz atrofini nazorat qiladigan, notanish, shubhali kishilar xatti-harakatlarini sinchiklab kuzatadigan bo'lib qoldik. Har haftaning boshida maktabimizda yig'ilish o'tkazib, o'z kuzatishlarimizni o'rtoqlashamiz, gazeta, jurnal, radio va televideniye orqali berib borilayotgan ogohlik mavzusidagi maqolalarni muhokama qilamiz.

Maqsadimiz esa aniq - mustaqil yurtimizni hech kimga oyoq osti qildirib qo'ymaymiz.

*Zebo MUSURMONOVA,
Jizzax viloyati, Zafarobod tumanidagi 8 - o'rta
ta'lim maktabining 9 - «A» sinf o'quvchisi.*

KOMILLIK QANOT BO'LSIN!

«Komil inson yo'q yo'llarni topganda, nodon bor yo'llarni ham yo'qotadi».

Hayotni o'ziga xos qonunlar mujassamlashgan o'qib tugatilmagan kitobga qiyoslagim keladi. Unda bo'shliq bo'lmaydi. Yaxshilik yo'qolsa, o'rnini albatta yomonlik, ezgulik quvilsa, o'rnini yovuzlik egallaydi.

Xo'sh, hayot qonunining o'zi nima? Fikrimcha, inson hayotida iqtisod bo'lsa-yu, maqsad, mazmun bo'lmasa, hayvonlarning turmush tarzidan farqi qolmaydi. Shunday ekan, har birimiz komillik sari intilishimiz lozim. To'g'ri, mukammal inson bo'lish oson emas. Ammo o'z mustaqil fikriga ega

odamning irodasi kuchli bo'ladi. Pokiza suvning yuziga birov chiza olmaganidek, qalbi musaffo odamning nomini ham hech kim bulg'ayolmaydi.

Inson vujudidagi barcha a'zolarni almashtirish mumkin. Ammo qalbni o'zgartirib bo'lmaydi.

Komillikni har kim turlicha talqin qiladi. Uning xususiyatlari jumlasiga: odamiylik, oliyjanoblik, samimiylik, to'g'rilik kabilarni kiritish mumkin.

Bir donishmand, daraxtda chiroyli bo'lib pishib turgan meva - tuproqqa botib ishlayotgan ildizning sadoqatidan hosil bo'ladi, degan ekan. Demak, insonning qay darajada komillikka erishishi uning dunyoqarashiga, vijdon-e'tiqodiga bog'liq ekan.

Komil inson suhbatdoshiga sotib olib bo'lmaydigan darajadagi ruhiyatni hadya eta oladi. Shu sababli ko'pchilik insonlar suhbatdoshining tashqi ko'rinishidan emas, ichki dunyosining munavvarligidan

Hayotimiz tinch va osoyishta, bir maromda davom etayotgandi. Shu yilning mart oyida Toshkent va Buxoroda sodir etilgan terroristik harakatlar barchamizni hushyorlikka, ogohlikka chorladi. Bu ko'ngilsiz voqealar, ayniqsa, biz kabi yoshlar ta'lim-tarbiyasi bilan shug'ullanuvchi ustoz-murabbiylar zimmasiga yanada ko'proq mas'uliyat yukladi. Shukrlarkim, ona Vatanga sadoqat ruhida kamol topayotgan, dunyo

anjumanlar shular jumlasidandir.

Yaqinda «O'zligingni unutma» nomli tadbir o'tkazdik. Uning qiziqarli, ta'sirli o'tishida «Turon» yoshlar teatr-studiyasi aktyorlari tomonidan tayyorlangan «Aldangan o'g'il», «Qaysar qaynona» nomli teatrlashtirilgan sahna ko'rinishlari alohida o'rin tutdi.

Tadbir so'nggida institut rektori, pedagogika fanlari nomzodi A.Ya.Bobomurodova so'zga chiqib,

O'ZLIGINGNI UNUTMA

taraqqiyoti va madaniyati darajasiga yetish uchun intilayotgan, o'qib-o'rganayotgan yoshlarimiz juda ko'p. Lekin ular orasida maqsadi qo'poruvchilik, yovuzlik, buzg'unchilik bo'lgan turli oqimlar ta'siriga tushib qolayotgan, bilib-bilmay ular jinoyatiga sherik bo'lib qolayotgan yoshlarimiz ham yo'q emas. Bu esa zimmamizdagi vazifaning nechog'li muhim ekanligini, mas'uliyatli ekanligini yana bir bor eslatib turadi.

Shunday ko'ngilsizliklarning oldini olish, yoshlarimizni turli oqimlar ta'siridan himoya qilish maqsadida institutimizda ko'plab ibratli ishlar amalga oshirilyapti. Shahar, viloyat televideniyesi, radiosi orqali qilayotgan chiqishlarimiz, gazeta va jurnallarda chop etilayotgan maqolalarimiz, harakatdagi seminarlarimiz, «Olamni mahliyo aylagan diyor» mavzularida o'tkazilayotgan

bugungi kunda yoshlar tarbiyasi jiddiy masala ekanligi, tarbiyani ular ongiga bolalikdanoq singdirib borish lozimligini ta'kidladi. Navbati bilan so'zga chiqqan tinglovchilar o'zlari faoliyat ko'rsatayotgan maktab va bog'chalarda ham xuddi shunday tadbirlarni tez-tez o'tkazib turishga kelishib olishdi. Zero, yurtboshimiz ta'kidlaganlaridek, yoshlar tarbiyasi borasida qancha ish qilmaylik, ular yetarli emasligini his qilib, yanada ko'proq, vijdonan mehnat qilmog'imiz lozim.

*M. BOZOROVA, Yu. ORIPOV,
Navoiy viloyati pedagoglarni qayta tayyorlash va
malakasini oshirish institutining
Pedagogika-psixologiya, boshlang'ich va
maktabgacha ta'lim kafedrasi katta o'qituvchilari.*

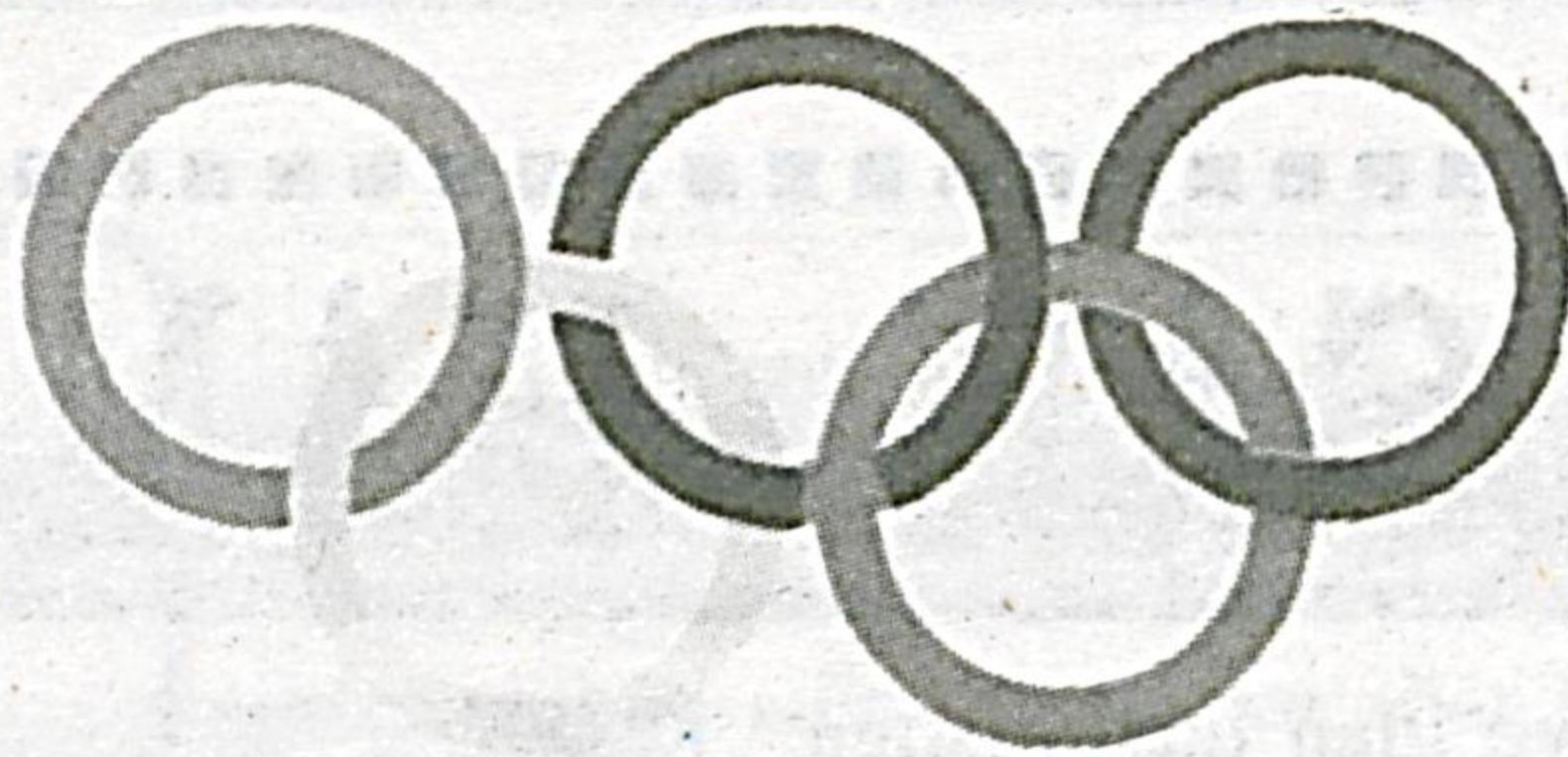
NYURA XOLANING SABOG'I

Biz ko'p qavatli uyda yashaymiz. Uyimizda turli millat vakillari istiqomat qilishadi. Shunday bo'lsa-da, xuddi bir oila farzandlaridek juda ahilmiz. Hammamiz birga o'ynaymiz, hecham urushmaymiz...

Nyura xola uyimizning eng keksa, nuroniy onaxonlaridan biri. Ular bizni juda yaxshi ko'radilar, o'yinlarimizni zavqlanib tomosha qiladilar. Hozirgi kunda nafaqada bo'lganlari uchun ko'pincha uyimiz oldidagi o'rindiqda o'tiradilar. Ularning ajoyib bir odatlari bor: uyimiz atrofida biror notanish kishi paydo bo'lsa, darhol yonlariga chaqirib, kimligini, kimnikiga kelganini so'roqlaydilar. Men avvallari, Nyura xola juda ajoyib-da, birovlar bilan nima ishi bor ekan-a, deb o'ylandim. Mart oyida yurtimizda bo'lib o'tgan ko'ngilsiz voqealarni kuzatib, onaxon haqidagi fikrim o'zgardi. Ular juda to'g'ri qilarkanlar. Odamlarning tashqi ko'rinishiga qarab baho berib bo'lmas ekan. Hozirgi kunda biz ham ancha ziyrak bo'lib qolganmiz. Biror shubhaliroq kishinimi, buyumnimi ko'rib qolgudek bo'lsak, darhol kattalarga xabar qilyapmiz. Chunki bu uy hammamizniki, uni asrash ham har birimizning burchimiz ekanligini onaxon yaxshilab tushuntirib qo'ydilar.

*Nodira IKROMOVA,
Toshkent viloyati, Chirchiq shahri.*

*Dildora NAZAROVA,
Toshkent yuridik kolleji talabasi.*

«Farzandlarimizni sog'lom o'stirish, ham ma'naviy, ham jismoniy nuqtai nazardan havas qiladigan barkamol avlodni o'stirish, yoshlarimizni sport orqali «parvoz» qilishga erishish. Bolalar sporti rivoji- Vatanga sadoqat uyg'onishi va kelajakka ishonch tug'dirishi kerak.

I. A. KARIMOV.

Tashnaning tushiga suv kiradi, deganlaridek, yaqinda poytaxtimizning Mirzo Ulug'bek tumanida qurib, foydalanishga topshirilgan «Umid» bolalar sport majmuasi rahbari Anvar aka Nabiyevning o'yayollari ham ana shu majmuada bo'lib qoldi. Uni bolajonlarning eng sevimli maskanlaridan biriga aylantirishning o'zi bo'lmaydi axir. Buning uchun barcha shart-sharoitlarni muhayyo qilish, o'z kasbining fidoiysi bo'lmish mohir murabbiylarni ishga jalb qilish lozim...

Bir so'zli, bolajon rahbar fidoiyligi, mehnatsevarligi, tashabbuskorligi bilan tumanda bolalar sportini yanada rivojlantirishga katta hissa qo'shib kelmoqda. U kishi bilan qilgan suhbatimiz ana shu maskanda amalga oshirilayotgan ishlar va kelgusidagi rejalar xususida bo'ldi:

-Farzandlarimiz - bizning kelajagimiz. Ularni barkamol ko'rmoq har bir ota-ona orzusidir. Mamlakatimizda bolalar sportiga berilayotgan alohida

«UMID»NING YANGI UMIDLARI

e'tibor zamirida. ana shunday ezguliklarni ko'rmoqdamiz. Bolalar orasida sportni ommaviylashtirish maqsadida tashkil qilingan «O'zbekiston Bolalar sportini rivojlantirish jang'armasi»ning maqsad va vazifalari ham ana shu ezguliklarga yo'naltirilgan.

Shu yilning aprel oyida foydalanishga topshirilgan majmuamizda 6 ta ochiq, 2 ta yopiq sport zali, 1 ta ochiq suv havzasi mavjud. 190 dan ziyod bolalar va o'smirlar sportning 10 turi bo'yicha mashg'ulotlarga muntazam qatnamoqdalar. 450 nafardan ziyod o'g'il-qiz ushbu maskanda bo'sh vaqtlarini maroqli o'tkazmoqdalar. Bu ko'rsatgich ayni bolalarning yozgi ta'til kunlarida yanada oshgan. Bolajonlar qo'l to'pi, voleybol, basketbol seksiyalarida bepul shug'ullanish imkoniga egalar. Bunday imkoniyatdan ularning otanalari ham mamnun bo'lishayпти. Ularni sportga yanada ko'proq jalb qilish uchun

oylik yo'l chiptalari berib bormoqdamiz. Deyarli har kuni sportning

biror turi bo'yicha o'zaro musobaqalar, bellashuvlar uyushtiramiz. Bu ham sportsevar bolalar safining yanada kengayishiga sabab bo'lyapti. Mahalla faollari bilan birgalikda olib borayotgan ishlarimiz ham o'z ajabiy natijasini beryapti. Kam ta'minlangan oilalar farzandlari uchun majmuamizda qulay imkoniyatlar yaratilgan. Yaqinda oilaviy estafeta ham o'tkazdik. Unda ishtirok etgan, qatnashish istagini bildirgan oilalarning ko'pligidan juda quvondik. Demak, sa'y-harakatlarimiz behuda ketayotgani yo'q.

Majmuamizda amalga oshirilayotgan ishlardan biroz ko'nglimiz to'lib, yana yangi-yangi rejalar ustida bosh qotiryapmiz. Kelgusida uni sportning ko'plab turlari va tajribali murabbiylar bilan boyitish niyatidamiz. Buning uchun esa biz eng avvalo o'z mablag'imizga ega bo'lmog'imiz shart. Umid qilamizki, bu muammolarimiz ham ijobiy hal bo'ladi.

QORATEPADA QO'SHALOQ BAYRAM BO'LADI

Asaka tumanidagi Qoratepa qishlog'i tuman markazidan 12 chaqirim olisda joylashgan.

Bu xushmanzara qishloqda istiqomat qiladigan 30 mingdan ziyod aholining 18 ming nafarini yoshlar tashkil etadi. Yoshlarni Vatanga sadoqatli, xalqiga munosib komil insonlar qilib tarbiyalash yoshi ulug'larning fikri-xayoli. Bu borada sportning o'rni beqiyos ekanligini ham yaxshi bilishadi.

Bu qishloqda shu vaqtga qadar maqtagulik biror sport maydoni yo'q edi. Sport ixlosmandlari esa juda ko'pchilik. 15 ming tomoshabinga mo'ljallangan jahon andozasi asosidagi yangi o'yingohning qad rostlashi haqidagi xushxabar qoratepaliklarni quvontirib yubordi. 2 milliard 350 mln. so'mlik bunyodkorlik ishlari asosan hashar yo'li bilan bajarilyapti uzunligi 170, eni 84 metrni tashkil qiladigan o'yingoh yonginasida yangi bog' ham tashkil topyapti. Bog'da 45 mingdan ziyod mevali daraxtlar parvarish qilinmoqda hamda umumiy maydoni 6 gektardan iborat 2 ming o'rinli kurash maydoni qurilmoqda. Nasib bo'lsa, mustaqilligimizning 13 yilligi nishonlanadigan kunda qoratepaliklar qo'shaloq shodiyonaning guvohi bo'ladilar.

«QUVAMIZNI JUDA SOG'INDIM»

Umidli sportchi Ergashali Ergashev sizning tengdoshingiz. Respublika Olimpiya Zahirolari Kollejining 9- sinfida tahsil oladi. Yosh bo'lsa-da, O'zbekiston chempioni bo'lishga ulgurgan.

-Quvadagi 26- maktabda o'qirdim. Yoshlikdanoq sportga mehrim baland edi. Shu bois Quvadagi 2- sonli Bolalar va o'smirlar maktabiga kuniga ikki mahaldan mashg'ulotlarga qatnardim. Deyarli bo'sh vaqtim bo'lmasdi. Gohida menga achinib ketgan onajonim: «Yanayam kichkina bo'lib ketyapsan-ku», deb kuyunardilar. Otamning ismlari Polvon aka. Demak, men ham «Polvonning o'g'li» degan nomga munosib bo'lishim kerak, deya sport bilan jiddiy shug'ullana boshlaganman. Shu tariqa poytaxtga kelib qolganman. Sport maktabi hayoti menga juda yoqadi. Hozirda murabbiyim Rashid aka yordamida trampolin zalida mashqlar bilan bandman. Maqsadim - sportning bu turida ulkan muvaffaqiyatlarga erishish. Mana, yozgi ta'til kunlari ham boshlandi, ta'tilni tog'lar bag'rida o'tkazaypmiz. Hademay jonajon qishlog'im Quvaga jo'nab ketaman. Rosti, uyimni, o'rtoqlarimni rosayam sog'indim. Ammo men mashhur sportchi bo'lishni niyat qilganman. Buning uchun esa barcha qiyinchiliklarni, sog'inchilarni yengishim lozimligini ham yaxshi bilaman.

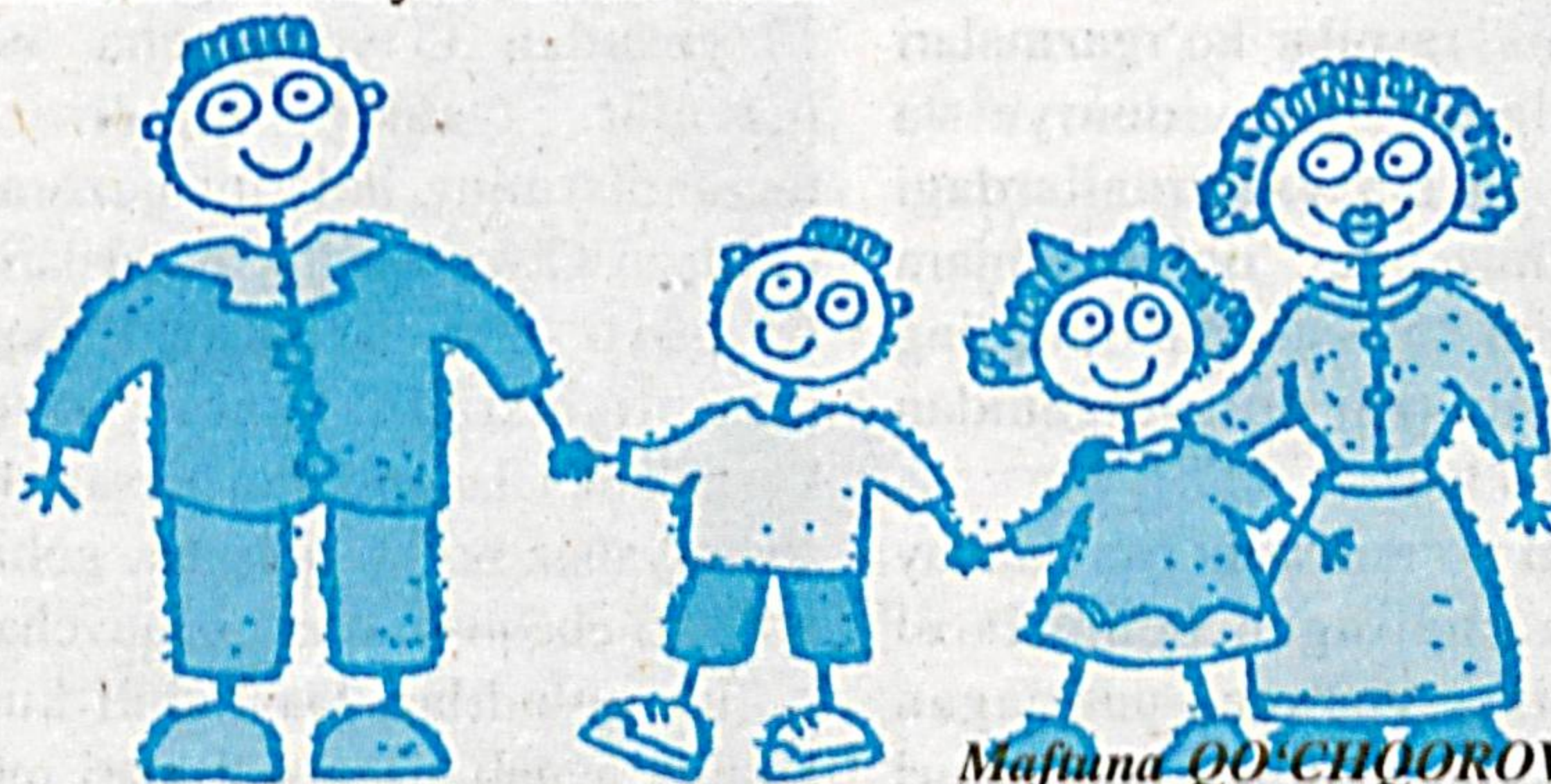

OTAM, ONAM VA MEN-SPORTCHIDIR OILAM

namoyish etgan bo'lsalar, otalarimiz kortda tennis bo'yicha bahslashdilar. Farzandlari bo'lsa turli akrobatik mashqlarni zo'r mahorat bilan bajardilar.

Hay'at a'zolari oilalardan epcil, chaqqon sportchilarni tanlab olishdi. 1-o'rinni egallagan oila a'zolariga televizor, 2-o'ringa gilam, 3-o'ringa esa «Tefal» choynagini sovg'a qildilar. Bizning oila 4-o'ringa sazovor bo'ldik. 2 ta chiroqli billur guldon bilan taqdirlandik.

Bunday musobaqalar bizni sport o'yinlariga yanada qiziqtirib qo'ydi. Istagimiz yozgi ta'tilda ham shunday musobaqalar mahallalarimizdayam tashkil etilsa.

Mafiana QO'CHQOROVA, Chilonzor tumanidagi 179-maktabning 7- «G» sinf o'quvchisi.

«ISHSIZ QOLSAK HAM MAYLIGA...»

-Bolalar, kun allamahol bo'lib qoldi, qayerga ketyapsizlar? Ota-onangiz ham xavotir olishayotgandir, deya ularni savolga tutganimga pushaymon yedim.

-Sizning nima ishingiz bor, yo'lingizdan qolmang, deya jerkib berishdi. Atrofimdagilardan uyalib ketdim. O'zlari aytishmasa-da,

hidlayotgan narsalari benzinga botirilgan latta ekanligini uning qo'lansa hididan anglash mushkul emasdi.

-Men ularni taniyman, deb qoldi yo'lovchilardan biri meni hijolatpazlikdan qutqarish maqsadida.

-Nosog'lom oilalarning farzandlari ular. Ota-onalari ichkilikka ruju qo'ygan kimsalar. Bolalaridan xavotir olish u yoqda tursin, ularning borligini ham unutilib yuborishgan bo'lsa kerak.

Aytishlaricha, ular benzin kabi toksik moddalarni hidlab rohatlanisharkan. Bolalar inspektorlari bir emas, bir necha bor ularni narkologiya shifoxonasiga olib borishgan. Biroz muddat yaxshi bo'lib yurishadi-da, yana bilganlaridan qolishmaydi...

Farzandlarimiz orasida oz bo'lsa-da, uchrab turadigan shunday bolalar taqdirga qiziqib, bahar Narkologiya dispanseriga bordim. Shifokor-narkolog psixoterapevt Abdulhamid Po'latov bilan qilgan suhbatimiz ham aynan shu yoqda bo'ldi.

-Afsuski, barmoq bilan san'at darajada bo'lsa ham toksik maniya xastaligi bilan og'irgan bemorlarimiz orasida uchrab ham uchrab turadi. Aksariyat hollarda ularni ota-onalari emas, bolalar inspektorlari olib kelishadi. Bizda asosan giyohvand, toksikomaniya, ya'ni turli toksik moddalarni hidlovchilar, ichkilikbozlikka berilgan kishilar davolanadilar. Biz ular bilan uch yo'nalishda ish olib boramiz:

Birinchi yo'nalishda maktablar, litseylar, kollejlarda va oliy o'quv yurtlarida tez-tez bo'lib, yoshlar orasida tushuntirish ishlari olib boramiz. Giyohvandlik va uning asoratlari haqida ma'ruzalar o'qiymiz, hujjatli kinofilmlar namoyish etamiz. Bayramlarda bolalar gavjum bo'ladigan sayilgohlarda bo'lamiz, suhbatlar, savol-javoblar uyushtiramiz, rasmlar ko'rgazmalari tashkil qilamiz. televideniye va radiodagi, gazeta va jurnallardagi chiqishlarimiz ham ijobiy samara berayotganini ko'rsatkichlarimizning yil sayin kamayib borayotganidan ham bilsa bo'ladi.

Ikkinchi yo'nalishda esa bunday kasallikka chalingan bemorlarni davolaymiz. Voyaga yetmagan o'smirlar bilan ishlash bo'limlari xodimlari bilan hamkorlikda ish olib borib, bu og'uni endi bir-ikki bor tatib

ko'rganlarni bu yo'ldan qaytarishga harakat qilamiz.

Uchinchi yo'nalishda esa davolangan bemorlarni nazorat qilib boramiz. Hayotga o'zgarib bir nigoh bilan qarash, uning qadriga yetish, zavqlanish kabi fazilatlarini ular ruhiyatiga singdirishga intilamiz.

Xizmatdan ancha hayallab metroda uyga qaytayotgandim. O'rindiqlardagi besh-olti yo'lovchini aytmasa, vagon deyarli bo'sh edi. Eng chekkadagi o'rindiqda o'tirgan ust-boshlari kir-chir, paxmoq sochli bolalarning xatti-harakatlari diqqatimni tortdi. Biri qorachadan kelgan, ikkitasi malla sochli bolakaylardan biri allaqanday lattani burniga yaqin olib borib, huzur qilib hidlardir. Sherigi esa, endi mening navbatim, ber, deya qo'lidagi lattani tortqilay boshladi. Qiziqib ularga yaqin bordim:

-Asrlar vabosi sanalmish giyohvandlikning ildiz otib borayotgani sabablarini nimalarda ko'rasiz?

-Asosiy sabablaridan biri o'z-o'zidan oilaga borib taqaladi. Aksariyat hollarda nobop oilalarning farzandlari, nazoratsiz bolalar shu yo'lga kirib ketishadi. Achinarlisi, ayrim o'ziga to'q oilalarning aziz dilbandlari ham bu ko'chaga adashib kirib qolishadi. Chunki ularning cho'ntaklarida dasta-dasta pul bo'ladi, narxi osmonda bo'lgan giyohvand moddalarini sotib olishga bemalol qurblari yetadi.

-Ota-onalarimizga farzandlari bu nobop yo'llarga kirib qolmasliklari uchun nimalarga e'tibor berishlarini maslahat beradingiz?

-Xalqimizda, do'sting kimligini aytsang, sening kimligingni aytib beraman, degan

ajoyib naql bor. Ota-onalarimiz farzandlarining do'stlari kimligi, ularning mashg'ulotlari bilan qiziqishsin. Chunki bitta giyohvand kimsa 15 nafar o'g'il-qizni o'z ta'siriga tortishi mumkinligi

isbotlangan haqiqat. Ularning 80 foizini 17 yoshdan 35 yoshgacha bo'lgan insonlar tashkil qiladi. Yana, farzandlarining holatini nazorat qilib turishsin. Giyohvandlik moddalarini tatib ko'rgan o'smirlarda holsizlik, loqaydlik, mas'uliyatsizlik kabi alomatlar kuzatiladi. Ular goho har narsaga loqayd, ahamiyatsiz bo'lib qolsalar, gohida esa ko'zlari chaqnab, o'ta qiziquvchan, faol bo'lib qoladilar. Dastlabki kunlarda ko'ngli aynab, qayd qilishlari mumkin. Farzandlarida shunday holatlarni kuzatgan ota-onalar zudlik bilan bizga

26-Iyun- Halqaro giyohvandlikka qarshi kurash kuni

murojaat qilishlari mumkin. Lekin ko'pchilik turli gap-so'zlardan or qilib, farzandlarini tekshiruvdan o'tkazishga rozi bo'lmaydi. Shu o'rinda bir yangilikni alohida ta'kidlab o'tishni istardimki, bu yil dispanserimizda xufyona maslahatxonasi ish boshladi. U yerda turli yo'nalish bo'yicha tekshiruvdan o'tkazishlari mumkin.

Kezi kelganda, giyohvandlikning asoratlari haqida ham gapirib o'tmoqchiydim. Giyohvandlar ko'pincha bitta shpritsdan foydalanadilar. Natijada, ular orasida gepatit kasalligining avj olishi uchun juda qulay muhit yuzaga keladi. Inson giyohvand moddalar ta'sirida o'zini idora qilolmay qoladi. Natijada turli nopok ishlarga qo'l uradi. Ular orasida jinsiy kasalliklarning ko'plab uchrab turishi sababi ham ana shunda.

-Ish tajribangizdan kelib chiqib, biror hayotiy voqeani so'zlab berolmaysizmi?

-Shifoxonada ishlab yurganimda bir bolani davolaganman. Uning ismini ochiq ayto olmayman. (Shartli Alisher deb ataylik). U o'ziga to'q, badavlat oilaning farzandi edi. 13 yoshga to'lganda ota-onasi unga mashina sovg'a qilishgan.

Maktabga ham deyarli bormasdi

hisobi. Kuni diskotekalarda o'tardi. Shunday kunlarning birida bir lo'li bola unga allaqanday oppoq kukunni hidlatadi. Uyiga juda kech qaytgan Alisherning ko'ngli aynab, tobi qochadi. Ertasi kuni yana shu hol takrorlanadi. Haligi bola Alisherni uyiga olib borib, oq kukun bilan siylaydi. Oradan 2-3 kun o'tgach, Alisherning yana tobi qochadi. «Do'sti» kukundan hidlansa, tuzalib qolishini aytadi va evaziga pul talab qiladi. Shu tariqa Alisher uning qarmog'iga ilinadi. Bir yarim yilcha kukun hidlagan Alisher keyinchalik nish urishga o'tadi...

Noiloj qolgan ota-onasi uni shifoxonamizga olib kelishdi. Biz uni davoladik, tanasidagi kuchli og'riqlar qoldi. So'ng, uyiga olib ketishdi. Shu ketgancha Alisherning daragi bo'lmadi. Vaholanki, u bizning nazoratimizda bo'lishi, u bilan ruhiy davolash muolajalarini olib borishimiz lozim edi. Alisherning o'zida esa ruhiy davolanishga xohish ham bo'lmagan. Afsuski, ayrim ota-onalarimiz bemor farzandlarini tanasini davolatsak bo'ldi, deb o'ylashadi. Aslida esa ularning ruhiyatini ham davolash lozim. Shundagina ular qaytib bu ko'chaga kirmaydilar...

-Bolalarimizga maslahatlaringiz.

-Bolalarning tabiati juda qiziq: kattalar nimaniki ta'qiqlashsa, shu narsaga qiziqishlari yuqori bo'ladi. Ustozlari chekishning zarari haqida qanchalik kuyunib gapirishmasin, ular pana-pastqamda chekib turaverishadi. Balog'at yoshiga yetmagan bola chekkan bir dona sigaret uning 5000 ta nerv hujayralarini nobud qilarkan. Hammasi ana shu sigaretdan boshlanadi. Bora-bora yanada kuchlirog'idan tatib ko'rgilari kelib qoladi. Hayotning achchiq-chuchugini tatib ko'rmagan o'smir giyohvand modda iste'mol qilsa, hayotni xuddi ertaklardagidek tasavvur qila boshlaydi.

Yashashdan maqsadi, maslagi qolmaydi. Bu kasallikning kelishi juda oson, ketishi qiyin. Shunday ekan, uni davolagandan ko'ra, oldini olgan afzal. Buning uchun esa bolalarimiz ko'proq foydali mashg'ulot yoki sport bilan shug'ullanishlari lozim. Fursat topsalar, ko'proq kitob o'qisalar. Biror muammo chiqib qolsa yoki maslahat kerak bo'lsa, uni tengqurlaridan emas, ota-onalaridan, kattalardan olishsin...

-Abdujamshid aka, siz shifokorsiz. Giyohvandlikka chalingan bemorlarni davolaysiz. Ularning bari shifo topib ketsa, sizlarga ish qolmaydi-ku...

-Biz ishsiz qolsak ham mayliga, muhimi, hech kim kasal bo'lmasin. Ayniqsa, farzandlarimizning ham jisman, ham ma'n'an, ham ruhan sog'lom bo'lishlarini istayman.

Feruza JALILOVA suhbatlashdi.

Shoirlar bolalarga

SHUKRULLO

HAKKA

Ola qanotli hakka,
Nega yuribsan yakka.
Yoningda do'sting qani,
Billa o'zing yegani,
Uyalmaysanmi axir,
Do'stingni yonga chaqir.
Mening o'roqlarim ko'p,
Birga tepishamiz to'p.
Yakkani tulki yeydi,
Amakim shunday deydi.

QARQUNOQ

Bahor kelib bog'inga,
Uchib keldi qarqunog.
Qo'nib oldi yelkamga,
Men bilan bo'ldi inog.
Uni sevib boqaman,
Men ham unga yoqaman.
Buni bilgan qushchalar,
Bog'inga kelib sayrar.
Mo'mintoy musichalar,
Qo'shilib birga yayrar.

CHUMCHUQ

Iniga kelib chumchug,
Tinnasdan deydi «chirq-chirq».
Bu qorni ochganimi?
Uyusi qochganimi?
Bu-chi, polaponiga,
Jondan shirin joniga.
«Iningdan chiq!» degani,
«Chirq-chirq» degani.
Endi bo'lding uchirma,
Uchishdan hech cho'chima,
«Chirq... chirq...chirq»,
Erkatoyim chiq,
«Chirq... chirq...chirq»,

SOQ'INAMAN SENI MAKTABIM

Bugun o'zgacha nur sochar quyosh,
Dardimga sherikdek bir mungli navo.
Ko'zlarimda halqalangan yosh,
Soq'inchimga bo'larmi davo?

Bugun eslab yig'layman seni,
Vod olaman muqaddas maktab.
Sen ham eslab turgin goh meni,
Bugun senga bilaman maktab.

Soq'inaman qadrdon sinf,
Ko'rgim kelar sinfdoshlarim.
Qo'msagayman o'sha partani,
Xayr endi ey, sirdoshlarim...

Durdona QODIROVA,

Poytaxtdagi 129 - maktabning 6 - «B» sinf o'quvchisi.

MEHR KERAK HAMMAGA

Mehr ko'zda bo'ladi,
Shirin so'zda bo'ladi.
Bol kabi totli tuyg'u,
U borki unut qayg'u.

Mehr kerak hammaga,
Bobo, buvi, ammaga.
Qalbimizning to'ridan,
Ostob misol qo'ridan.

Sof mehr ulashaylik,
Ahillikda yashaylik.
Umrga berur ziyat,
Mehr go'zal fazilat.

Nodira AKBAROVA,

Ohangaron shahridagi
1-o'rtta maktabning 5-sinf o'quvchisi.

Aziz do'stlarim, atirgullar qanday qilib qizil tusga kirganligini bilasizmi? Men ham bilmas edim, buvijonim Mahfirat aya menga bu haqda so'zlab berganlaridan, so'ng bilib oldim.

R i v o y a t qilishlaricha, qadimda qizil, sariq rangli atirgullar bo'lmaganligi sababli faqat oq atirgullar bor ekan. Ular ham juda kam uchrarkan. Kun botar o'lkasining go'zal bog'i burchagida to'p-to'p oq atirgullar o'sishar ekan. Ularning yonginasidan zilol suvli ariq o'z tilida nimalarnidir chuldirab oqib o'tardi. Atirgullar

har kuni erta tongdan g'ubori yo'q suvga termulganlaricha o'zlarining aksini tomosha qilisharkan. Bir kuni bog' yonidan uchib o'tayotgan bulbul oq atirgullarning beqiyos husnini ko'rib mahliyo bo'lib qolibdi. U atirgullar shohiga qo'nib, har tong honish qila boshlabdi. Bu sehrli kuy ta'sirida ochilmagan g'unchalar yuz ochib gul kosalari ko'payibdi. Atirgullar juda xursand va baxtiyor edilar. Ammo ularning xursandchiligi uzoqqa cho'zilmabdi. Birdan nimadir sabab bo'lib bulbul

ATIRGUL

boqqa kelmasdi. Bir kun o'tibdi, ikki kun o'tibdi, bir hafta, hattoki bir oy o'tibdi, lekin bulbuldan darak bo'lmabdi. Atirgullar hafa bo'lishibdi. Chunki ular har tong go'zal kuyni eshitishga o'rganib qolishgan ekanlar-da. Kundan-kun atirgullarning ranglari so'la boshlabdi. Ayriqliqqa chidayolmay yig'lay boshlashibdi. Yig'lab-yig'lab yuraklari qonga to'libdi va ularning yuzlari qizil tusga kirib qolibdi. Shu-shu har bahorda qizil rangli atirgullar, bog' to'rida parishonhol tebranib turisharkan.

Mohinur HAYDAROVA,
Samarqand viloyati,
Oqtosh shahri.

SHE'RG'A KO'CHGAN
POKIZA TUYG'ULAR

She'r - go'zallik, ezgulik, yaxshilik ramzi. Qo'lga yaxshi niyat bilan qalam ushlagan har bir iste'dod sohibi o'zi tug'ilib o'sgan muqaddas manzil-makonni, ota-onani, insoniy fazilatlarini to'lib-toshib kuylagisi keladi. Tabiatning har zarrasi, ko'z oldida namoyon bo'layotgan bunyodkorlik jabhalari, hur va ozod Vatanning bog'-u rog'lari, cheksiz dalalari, gulzorlari,

xiyobonlari ilhom bag'ishlaydi. Qalbiga jo bo'lgan pokiza tuyg'ular beixtiyor she'riy satrlarga ko'chadi.

Bunday ijodiy jarayonni Xiva tuman Xalq ta'limi bo'limiga qarashli shahardagi aniq va gumanitar fanlar yo'nalishidagi 3-son ixtisoslashgan maktabning «Yosh qalamkashlar» to'garagi a'zolari she'rlaridan namunalar yoritilmoqda.

ORZUIM

Agar men kalla bo'lsam,
Bilinga, kuchga to'lsam.
Shu mustaqil yurtimga,
Bir umr xizmat qilsam.

Agar men bo'lsam kalla,
Qolmay hech sira ortda,
Xalqimga sodiq va mara,
Farzand bo'lgum albatta.

Kalla bo'lsam men agar,
Elyurtim buyursa gar,
Valanimga borimni
Qilar edim safarbar.

Farida RAHIMOVA.

BOR BO'LING, USTOZ!

Qo'limga tulqazib ilk bora qalam,
Ona Valan so'zin tanildi ustoz.
O'rgansin deb ilm va odob
Halovatini unuldi ustoz.

Ta'zim Sizga, ming bor
tashakkur,
Bizlarni deb chekdingiz zahmat.
Ishonchingiz oqlaymiz ustoz,
Keltiramiz Sizga ko'p rahmat.

Oygul BOBOJONOVA.

MEHR - MURUVVAT ISTAB

Tengdoshlarim men kabi,
Yo'lga qadar ko'zlarini.
Boshqalardan ko'ramiz mehr,
Muruvvatning izarini.
Chin ko'ngildan ayladi Quدرات,
Farzand qadrin bilganga rahmat!

Quدرات MATSAFOYEV,
Xiva shahridagi 20- «Mehribonlik uyi»
tarbiyalanuvchisi.

KELAJAK BIZLARNIKI

Havas qilar keng jahon,
Yurtim go'zal, charo'j on.
Faxr-la deymen har on,
Kelajak bizlarniki!

O'g'il-qizimiz suyuq,
Yelkamizda og'ir yuk,
Axir kelajak buyuk,
Shu Valan bizlarniki!

Iroda SOBIROVA.

«Oyijonim tikuv mashinasi yoniga kelib ish boshlasalar, darrov yonlariga o'tirib olaman. Ularning turli xildagi bejirim ko'ylaklar, dasturxonu yopqichlar tikishlarini ko'rib havasini keladi. Biror yumush bilan bir zumga tikuv mashinasi yonidan siljisalar, darrov qo'g'irchoqlarimga ko'ylakchalar tikish uchun ularning o'rinlarini egallayman....»

-Ancha-muncha tikishni ham o'rganib olganman. Tikuv mashinasini risoladagidek boshqarish biroz qiyinrog'u, lekin uddalasa bo'ladi. Ba'zan ignani sindirib qo'ysam, qattiq xafa bo'lardim. Endi esa ignalarni ham avaylab ishlatish sirini bilib olganman», deya hikoya qiladi tengdoshingiz **Xorazm viloyati, Qo'shko'pir tumanidagi 10-maktabning 4-sinf o'quvchisi NODIRAXON ESHCHANOVA.**

-**Hamma narsaning siri bo'larkan-da?**

-Bo'lmasamchi, albatta bo'ladi. Uy tozalayotganimda, hovli supurayotganimda, kitob-daftarlarimizning, hatto ruchkalari-mizning ham avaylab ishlatish sirlari mavjud. Buning uchun nima qilish lozimligini tengdoshlarim allaqachon bilib olishgan

QALDIRG'OCHGA DON BERDIM

bo'lishsa kerak, deb o'ylayman.

-**Oilada yolg'iz qiz bo'lish og'ir bo'lsa kerak-a?**

-Ha, biroz og'ir, sababi, bajaradigan yumushlarim ko'proq.

Lekin akalarim ham qarab turishmaydi, yordam berishadi. Shuhrat akam 8-sinfda, Umrbek akam 6-sinfda a'lo baholarga o'qishadi. Katta akam esa Oliygo'da tahsil oladi. Ular menga judayam mehribon. O'z o'rnida men ham akalarimga mehribon singil bo'lishga intilaman. Erkatoylik qilib ularning dilini og'ritmayman.

-**Gullarni, qushlarni yaxshi ko'rarksiz...**

-Rang-barang bo'lib ochilib turgan gullarni, ularga qo'nib uchayotgan kapalaklarni juda yaxshi ko'raman. Bahor kelishi bilan supamiz chetiga ekilgan rayhonu jambillarning xushbo'y hidi chor-atrofni tutib ketadi. Ularni begona o'tlardan tozalab, atroflarini yumshatib qo'yaman.

Go'yo mayin shamolda tebranayotgan gullar xuddi

menga minnatdorchilik bildirayotgandek bo'laveradi.

Hovlimiz sahnidagi ayvonga ikki-uch yil oldin qaldirg'ochlar in solishgan edi. Oradan biroz vaqt o'tib jajjigina polaponlarini parvarish qilisha boshladilar. Buni ko'rib dadajonim ham, oyijonim ham biram quvonishdiki, asti qo'yaverasiz. Buvimning

kutamiz. Ular kelishganda esa oyijonim hayriyat, deya aksin piyolat qo'yadilar. Qanotlari qaldirg'ochlarning tiki, bilsam, ularga hamisha bizning men va osuda yarim tuzga uchib kelaverib degan bo'lardim.

-**Kelajakda tikuvchi bo'lsangiz kerak-a?**

-Oyijonim tikuvchi bo'lishimni

aytishlaricha, qaldirg'och in qurgan hovliga qut-baraka yog'ilarkan. Har kuni ertalab ularning inlari atrofiga don-dun sochaman, vijir-vijiriga quloq tutaman.

Har yili ilk bahorda qadrdon bo'lib qolgan qaldirg'ochlarni ayvonimizdagi inlariga uchib kelishlarini butun oilamiz bilan

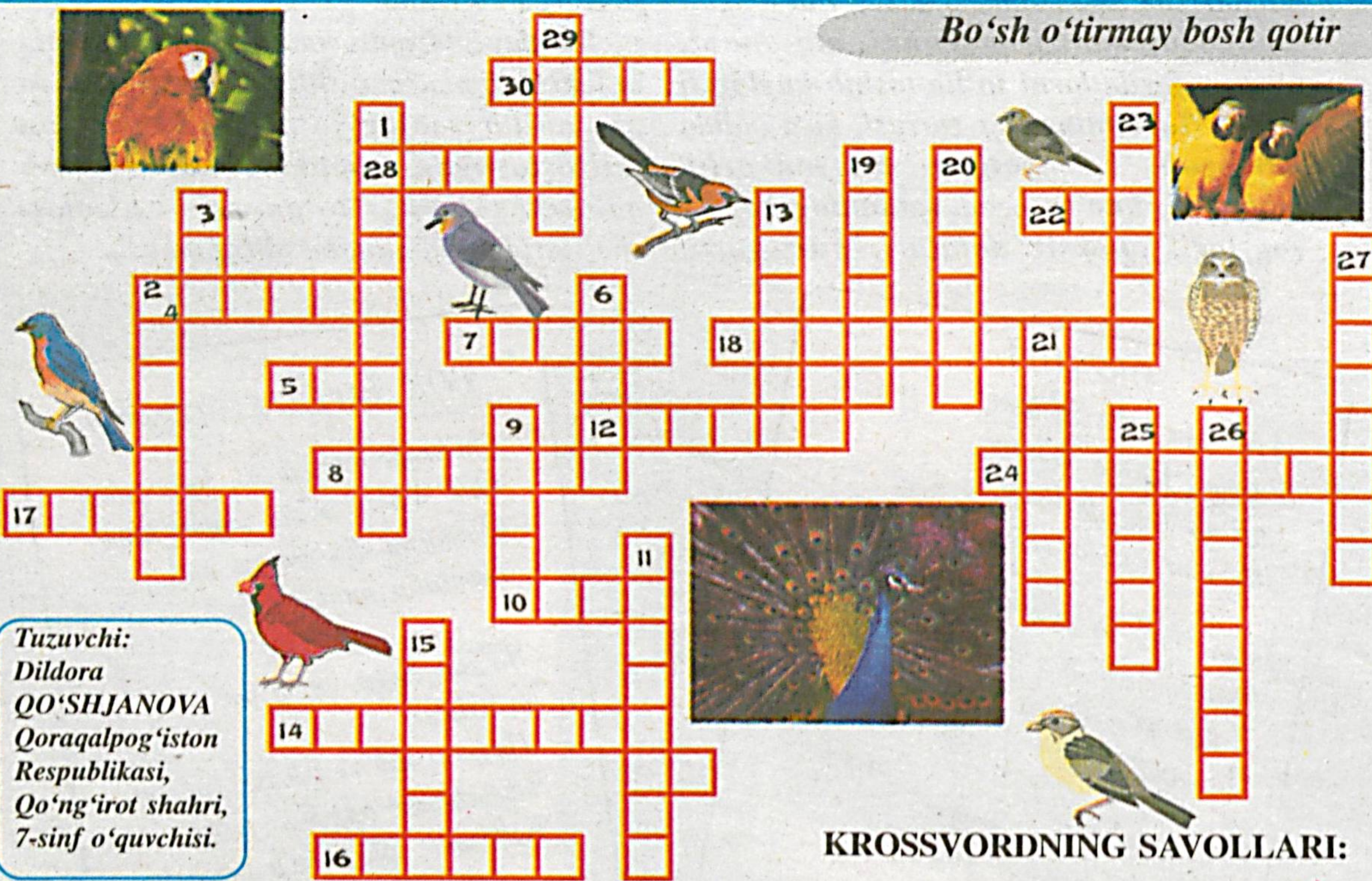
istaydilar. O'zimning esa shifokor bo'lgim keladi. Mayli, ularning dili ranjimasin deb ham tikuvchi, ham shifokor bo'laman.

Orzular qanotida parvoz qilayotgan Nodiraxonga parvozing yanada yuksak bo'lsin, degim keladi.

Maftuna **ABDURASHID** qizi suhbatlashdi.

Bo'sh o'tirmay bosh qotir

Tuzuvchi:
Dildora
QO'SHJANOVA
Qoraqalpog'iston
Respublikasi,
Qo'ng'iro't shahri,
7-sinf o'quvchisi.

BO'YIGA:

1. Kichkina va chiroyli qushcha nomi?
2. Avstraliyada bo'yi 180 sm., og'irligi 55 kg.gacha bo'ladigan tuyaqush nomini toping.
3. Tunda o'lja axtaradigan qush nomi.
4. Parranda nomi.
5. Janubiy Amerikada bo'yi 170 sm., og'irligi 50 kg. bo'ladigan tuyaqush nomini toping.
6. Yil bo'yi to'qayda o'troq hayot kechiradigan qush nomini toping.
7. Yil davomida 5 marta bola ochadigan qush nomi.
8. Olamda chiroyli ovoz bilan sayraydigan qush.
9. Kech kuz va qishda ovlanadigan qush qaysi?
10. O'rta Osiyo hududida kunduzgi yirtqichlardan biri.
11. O'zbekistonning pasttekisliklarida uchraydigan qush qaysi?
12. Tasqarani ayrim viloyatlarda nima deyishadi?
13. Oyoqlari va tumshug'i uzun qushning nomi.
14. Oyoqlari katta, yerda yurishga moslashmagan qushning nomini toping.
15. O'zbekiston cho'llarida tarqalgan qush.
16. Turar joy yaqinida va bog'larda yashaydigan qush nomi.

ENIGA:

1. «Qizil kitob»ga kiritilgan eng yirik qush nomi.
2. O'rta va Shimoliy mintaqalardagi o'rmonlardagi tovuqsimon qushning nomi.
3. Tovuqsimon parranda nomi.
4. Qanotlarini yozganda kengligi 3 m.gacha yetadigan qush nomi.
5. Yappaloqushlar orasida eng yirik qush qaysi?
6. Shahar va qishloqlarda gala-gala bo'lib hayot kechiradigan qush qaysi?
7. Qamish yoki boshqa o't-o'lanlar bilan qoplangan to'qaylarda uchraydigan qush qaysi?
8. Havoda baland uchib o'z o'ljasini qidiradigan qush nomi.
9. Yoz davomida 1000 ga yaqin kalamush va sichqon yeydigan qush nomini toping.
10. Qanotlari ola, dumining tagi esa qip-qizil bo'lgan qush nomi.
11. O'simliklar bilan oziqlanadigan qush.
12. O'zbekistonning cho'llarida tarqalgan qush.
13. O'rta Osiyo suv havzalarida uchraydigan qush nomi.
14. Qaysi qush ko'chmanchi qush hisoblanadi?

KROSSVORDNING SAVOLLARI:

BUVIJONIM

Onajonim onasi,
Uyimiz farishtasi.
So'zlari dur, javohir,
Saranjom-sarishlasi.
Siz borsiz, bag'rim butun,
Xonadonimizga ustun.
Tajfingizni sezamiz,
Biz ham sizni sevamiz,
Mehribonim buvijon,
Mehri borim buvijon.

Munisa **ISAMEDOVA**,
Toshkent viloyati, Olmaliq
shahridagi 19 - maktabining
6 - «Ye» sinf o'quvchisi.

TARIX DARSIDA

-Tolib, o'tgan darsimizda qanday mavzuni o'lgandik? - so'radi o'qituvchi.
-XIX (XIX-asr demiqchi) asrda O'rta Osiyo, deb javob beribdi tolib o'rnidan buzoq qo'zg'alib.

SINF MAJLISIDA

-Matematika darsida uxlab o'tirar emishizlar? Nega jismoniy tarbiya darsida uxlamaysizlar? -so'radi o'qituvchi.
-Jismoniy tarbiya ustozimiz alla aytmaydilar-da,-javob berdi ulardan biri.

Zebo **MUSURMONOVA**,
Jizzax viloyati,
Zafarobod tumani

TONG yulduzi

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida **ABDUAZIMOVA**

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon **JO'RAYEV**,
Mirakmal **MIROLIMOV**,
Botir **UBAYDULLAYEV**,
Jabbor **RAZZOQOV**,
Feruza **JALILOVA**
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Abdusaid **KO'CHIMOV**,
O'ktam **OHUNOV**,
Ergashvov **SARIQOV**.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
№ 022 raqam bilan
2003 yil 11 dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi
kompyuter bo'limida
terib sahifalandi.
Gazeta haftaning
dushanba kuni chiqadi.
Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.
Toshkent matbaa
kombinatida chop etildi.

Adadi - 34609
Buyurtma № J 000303

Gazetani
Otabek Eshchanov
sahifaladi.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.
Obuna indeksi: 198

Bizning elektron
pochtamiz:
ijod@uzpak.uz

Tel: 144-63-08
144-62-34
Tel./ faks:
(99871) 144-37-24